

De Pelikaan

Pinksteren 2020

- Gemeenschap
- Interview: Ed Hagnaars
- Lockdown in Rome

Rome in lockdown, het plein voor Santa Maria in Trastevere, niet bevolkt door toeristen maar door daklozen die hier komen voor koffie en eten.

Op pagina 9 vertelt Zeger Polhuijs over zijn ervaringen.

Afbeelding voorplaat: het mozaïek van de pelikaan op het hoofdaltaar van de Basiliek van de H. Nicolaas

Van de redactie

De pelikaan voedt haar kleintjes met haar eigen bloed. Wij hopen dat de ook de lezer van 'de Pelikaan' gevoed wordt door wat het blad te bieden heeft.

In dit eerste nummer van 'de Pelikaan' staat het thema centraal van 'de gemeenschap', die wij nu missen maar te zijner tijd weer hopen te beleven. In de bijdrage van onze pastoor lezen wij hoe belangrijk de gemeenschap is in haar sociale, spirituele en sacramentele dimensie. Willem Jan Otten houdt ons voor dat het belangrijk is zich gemeenschap te voelen, juist als dat fysiek niet mogelijk is. Van Zeger Polhuijs, onze man in Rome, horen wij hoe Sant'Egidio in deze periode vorm geeft aan de gemeenschap met armen en daklozen. Van Ed Hagens, die stilzwijgend maar zeer betrokken in onze gemeenschap actief is, ontvingen wij zijn antwoord op de vragen die we hem bij wijze van interview gestuurd hadden.

De redactie wenst u een ontspannen en gezonde zomer.

Inhoud

Gods volk onderweg	4
De Mis missen	6
Gedicht: ik en gij	8
Bericht uit Rome.....	9
Interview: Ed Hagens	12
Mijn Maria	17

Gods volk Onderweg

door pastoor Eric Fennis

Ons parochieblad heeft dit keer als leidraad het woord ‘gemeenschap.’ Een actueel woord in deze tijden van crisis, waarin juist het accent maatschappelijk gezien meer dan anders op ‘gemeenschap’ ligt.

We worden opgeroepen een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid te dragen, niet alleen door ons aan de regels te houden, maar wat minstens zo belangrijk is door vooral de naasten en de meest kwetsbaren niet te vergeten. Een verantwoordelijkheid die voor ons niet nieuw is en die wij als Kerk altijd al hebben gehad, en waar het evangelie ons iedere dag weer toe oproept.

In kerkelijke termen wordt de gemeenschap ook wel aangeduid als ‘kudde’; het beeld van de goede herder en zijn schapen. Sinds het Tweede Vaticaans Concilie spreken we echter veel meer over ‘Gods volk dat onderweg is’, als we het over gemeenschap hebben. En die gemeenschap missen we, nu we door de coronacrisis niet of beperkt kunnen vieren en we elkaar ook na afloop van een dienst niet kunnen ontmoeten. Dan

blijkt maar weer hoe belangrijk die gemeenschap is: de plek waar je lief en leed kunt delen, je verhaal kwijt kunt en de vreugde van het samen-zijn kunt vieren. Het is de sociale gemeenschap die ons bindt en samenbrengt.

Deze gemeenschap krijgt een spirituele lading door rondom Schrift en sacramenten bijeen te komen. We belijden als gemeenschap namelijk ook ons geloof in Vader, Zoon en heilige Geest, waardoor geloof, hoop en liefde een plek in ons leven gegund is. Vooral in de vieringen tillen we het alledaagse naar een ander niveau en worden we geestelijk gevoed.

Wat echter de sociale en spirituele gemeenschap overstijgt is de sacramentele gemeenschap, met name in het sacrament van de Eucharistie. Dat is dus niet aan een lokale ge-

meenschap gebonden, al is het altijd fijn om in de eigen gemeenschap eucharistie te kunnen vieren. Daar waar we als lokale gemeenschap bij elkaar komen voor het sociale en spirituele, daar komen we als universele gemeenschap samen om eucharistie te vieren. En dat dit wereldwijd gebeurt, overstijgt dus het lokale en versterkt het gevoel van ‘Godsvolk dat onderweg is.’

Ook daarin worden we momenteel nog beproefd. Een lange tijd van niet deel kunnen nemen aan de eucharistie en de andere sacramenten voelt leeg. Hoe vanzelfsprekend leek het, en hoe wordt het gemist als het niet meer kan. Het mag ons besef van hoe belangrijk de sacramenten voor ons gelovig leven zijn, dieper doen verlangen naar het moment waarop we net als de Emmausgangers Hem weer mogen herkennen aan het breken van het brood.

Maar al zijn we tijdelijk verstoken van de dingen die zo vanzelfsprekend leken, we hebben een Helper en Trooster in de H. Geest die ons met Pinksteren opnieuw geschonken wordt. Die kracht die ons warm doet lopen, ons begeestert, om in

de voetsporen van Jezus te willen treden. Die het ons niet alleen laat doen, maar sterkt, bemoedigt, troost en doet verder trekken. Dat wij als gemeenschap zo ons geloof kunnen vieren en elkaar daarin tot steun mogen zijn in de wisselvalligheden van het leven, mogen wij elkaar toewensen voor nu en de tijd die voor ons ligt. ●

De Mis missen

door Willem Jan Otten

Als dit nummer van ons parochieblad uitkomt kunnen we nog altijd niet als gemeenschap in haar geheel ter kerke.

We zijn de Mis nu bijna twee maanden aan het missen, zelfs de Heilige Geest zullen we los van elkaar in quarantaine moeten zien te ontvangen. Zonder hulp van de wijwaterspetter op je wang! En zonder het afsluitende Pinkster-ritueel, dat ik alleen van onze parochie ken: het uit ons midden naar voor treden van de verschillende gelovigen die elk in hun eigen taal het 'Kom, Heilige geest, kom!' zullen bidden, of zingen, afgerond door de diepe, en elk jaar weer even roerende stilte als het in de taal der doven wordt gedaan: die van de gebaren.

Het is een lichamelijk geloof, het katholieke, onze God is onkenbaar en toch raakt hij ons aan; hij wordt ons zelfs op de tong gelegd, of in de handpalm. En als we sterven worden we, als ons de genade van bijtijds een priester ten deel valt, zintuig voor zintuig aangeraakt, de 'poorten' wor-

den gezuiverd en gesloten. De laatste Hostie wordt 'teerspijs' genoemd, daar zit het woord verteren in, hoe lieflijk wil je het hebben - je gaat op reis met God in je maag.

De lock-down begon tijdens de Veertigdagentijd, en veel kerkgangers namen zich voor om het moeten overslaan van de Mis op te vatten als een vasten. Iets laten om er de waarde van te beseffen. Een vriend van mij heeft eens een lees-vesten afgekon-digd. Hij was de grootste en gretigste lezer van literatuur die ik ken. Na veertig dagen zonder romans was het openen van eindelijk weer een boek een soort openbaring, zei hij: het was alsof het lezen zélf een genade was, ik was helemaal vergeten hoe ontvankelijk ik kan zijn. En van drank-vasters hoor je wel eens dat ze dankbaar zijn voor de ontvankelijkheid die ze ontwikkelen voor het lijden aan de verslaving van anderen.

Het is, inderdaad, een heel ding om de Mis te missen. Op een of andere manier resulteert het bij mij, neokatholiek (ik ben het pas sinds m'n achtenveertigste), in een hernieuwde eerbied voor de 'gewoonte-katholieken' die, terwijl de kerken in de decennia na de de Grote Betwijfeling die in de jaren zestig uitbrak, de Missen zijn blijven bijwonen en dragen.

Ik geloof dat ik iets beter begrijp wat hun 'liturgische trouw', onder steeds schraler wordende omstandigheden, betekent, door aan den lijve te voelen wat een leven zonder de 'gewoonte' inhoudt. Gewoonte en trouw, het zijn begrippen die het in een markt-cultuur, waar het om nieuw, nieuwer, nieuwst draait, moeilijk hebben-maar wat is geloof anders dan op gespannen voet staan met de geestelijke lockdown van individualisme en materialisme? De zelf-quarantaine is de volmaakte uitdrukking van de 'op zich zelf terugwerp'-samenleving.

Het schouwspel van onze ouden van dagen in eenzaamheid stervend in verpleeghuizen, zonder aanraking, zonder geliefden is er het onverdraaglijke icoon van.

We zijn ons zelf, 'uit vrije wil', gaan isoleren, van elkaar, van de gemeenschap, van de congregatie van medegelovigen, om lijden en sterven te minimaliseren. Sommigen proberen het op te vatten als een vasten, een symbolisch offer. Gods wegen zijn ondoorgrondelijk - maar er zit systeem in: wil mij niet aanraken zegt de verrezen Christus tegen Maria Magdalena op Beloken Pasen. We kunnen er, zonder gesterkt te worden door elkaars biddende stilte tijdens de gedeelde Mis, voor bidden: dat, als het 'nieuwe normaal' aanbreekt, er een samenleving kan verrijzen die iets bewaart van de vastende offervaardigheid die tijdens de lock-down werd gepraktiseerd. ●

ik en gij

*wees gegroet jij hand
hoe zag ik uit naar dit gevoel
jouw afdruk op mijn huid*

*gegroet ook jij, jij voet
hoe zielsgraag liep ik in de pas
met jou vlak voor mij uit*

*wees gegroet gij armen
hoe beschut was ik en warm
me koesterend in uw kracht*

*gegroet ook gij, gij benen
hoe verlangde ik er naar
te gaan waar gij me bracht*

*wees gegroet gij ogen
hoe vertrouwd de openheid
waarmee ge mij steeds aanzag*

*gegroet ook gij, gij oren
hoe verstild het luisteren
waarin uw woord mij aansprak*

*wees gegroet jij neus
hoe wijs was al je weten
wat ik doen moest, wat ik zou*

*gegroet ook jij, jij mond,
jouw lachen, zingen, kussen,
ach, hoe hongerde ik naar jou*

*o heilig lichaam wees gegroet
in ieder eeuwig kort moment
dat gij mij kent en nader bent
in al wat echt is, mooi en goed
en mij de liefde leven doet*

Stefan Ram

Bericht uit Rome

door Zeger Polhuijs

Toen Italië in lockdown ging, hebben we met Sant'Egidio, in de beklemmende sfeer van de eerste weken, de overgang gemaakt naar het gemeenschap-zijn in de nieuwe omstandigheden.

Het avondgebed en de liturgie werden uitgezonden via internet en beleefden we dagelijks vanuit huis. De kerken bleven open voor persoonlijk gebed, en gelukkig was er ook de mogelijkheid de communie individueel te ontvangen. De dienst aan de armen ging op nieuwe manieren door, in overeenstemming met de gezondheidsrichtlijnen. De dienst aan de daklozen werd zelfs intenser. Drie ochtenden per week delen we, met mondkapjes op en plastic handschoentjes aan, ontbijtpakketjes uit bij de ingang van de basiliek van Santa Maria in Trastevere; dat steeg al snel van 100 naar zo'n 150 pakketjes per ochtend.

Paus Franciscus begeleidde deze overgangsschok met zijn eenzame pelgrimsreis te voet naar de Maria-icoon Salus Populi Romani in de Santa Maria Maggiore en het mira-

culeuze kruisbeeld in de kerk van Sint Marcellus. Kort daarna volgde de indrukwekkende zegen Urbi et Orbi op een leeg en donker Sint Pietersplein. Het beeld van de eenzame, hinkende figuur in het wit die de natgeregende grijskleurende treden op liep, sprak boekdelen. In zijn woorden over het evangelie, over de leerlingen met de slapende Jezus in de boot tijdens een storm op het meer van Galilea, vatte hij onze stemming. Maar ook sprak hij over een moment van geestelijk onderscheid over de richting die de wereld tot aan het moment van de pandemie op ging, en over bekering.

Kort na het Urbi et Orbi gaf Franciscus een interview met de titel 'A Time of Great Uncertainty' (te vinden op internet) waarin hij sprak over de onzekerheid, maar ook over creativiteit en herinnering: we zijn

geroepen om met de 'creativiteit van de liefde' nabij te zijn op nieuwe manieren, en om te blijven herinneren waar we vandaan komen en wat we nu meemaken. Het gaat niet alleen om overleven of terugkeren naar het 'normale' leven, maar om deze uitdaging op een menselijke manier door te komen, samen met de armen en de kwetsbaarsten, en er menselijker uit te komen dan hoe we er aan begonnen. Het is een tijd van geestelijk onderscheid en bekering, en de maatstaf voor Franciscus om volgens het evangelie Kerk te zijn in de pandemie en in de daaropvolgende crisis, is nabijheid. Niet nabijheid zoals we het liefst zouden willen, in het omhelzen van onze vrienden, maar toch: met verantwoordelijkheid en creativiteit komt het uiteindelijk wel neer op nabijheid.

Nu gaan we voor de lange termijn, in een langzaam lichter wordende lockdown, maar in een wereld die nog heel lang bijzonder ontregeld zal zijn en ingrijpend zou kunnen veranderen. Het gebed en de vriendschap met de armen zijn richtingwijzers in een onzekere toekomst. We hebben gemerkt dat ondanks de fysieke afstand onze verbonden-

heid als gemeenschap kan groeien. De woorden van de Schrift hebben een nieuwe helderheid gekregen, in het bijzonder de Psalmen die op een nieuwe manier ook in mijn leven en situatie zijn gaan spreken. Veel plannen moeten herzien worden, van persoonlijke plannen zoals het moment waarop ik mijn studie theologie ga afronden (waarschijnlijk pas in september in plaats van juni), tot grote evenementen als de Wereldjongerendagen in Portugal die al verplaatst zijn van 2022 naar 2023.

Woorden als kwetsbaarheid, ziekte, onzekerheid, armoede, vriendschap, gebed, gemeenschap, en solidariteit zullen aan de orde van de dag zijn, en het zal nodig zijn ze steeds weer in het licht van het evangelie te begrijpen. Paus Franciscus zal op de ingeslagen weg van geestelijk onderscheid verder gaan, en daarbij zullen op internationaal niveau ongetwijfeld de samenwerking in Europa, de verantwoordelijkheid voor de vluchtelingen aan de grenzen, en de band met het kwetsbare Afrika relevanter worden dan ooit. Wat meer achter de schermen zal ook de band tussen het Vaticaan en China en het uitwerken van het akkoord van 2018 tussen hen

steeds belangrijker worden, en daarmee het proces van verzoening binnen de kerk in China en de bijdrage die zij kunnen leveren in de Chinese samenleving en in de wereldkerk.

Vanuit het Vaticaan zijn er initiatieven ter voorbereiding op het post-coronatijdperk. Aartsbisschop Vincenzo Paglia van de Pauselijke Academie voor het Leven spreekt over het doen groeien van een 'globale bio-ethiek' waarin de zorg voor de kwetsbaren (in het bijzonder de bejaarden) en de zorg voor de schepping prioriteiten moeten worden en niet worden opgeofferd aan economische belangen. Paus Franciscus heeft kardinaal Peter Turkson van het Dicasterie voor de Bevordering van de Gehele Menselijke Ontwikkeling (die gaat over o.a. gerechtigheid en vrede, gezondheidszorg, en migranten) aangesteld als hoofd van een 'task force' in de fase na de pandemie. Vanuit deze task force zullen lokale kerken in samenwerking met de Caritas ondersteund worden in hun activiteit als antwoord op de lokale situatie, zal nagedacht worden over het onderzoek naar de pandemie en over de samenleving daarna (inclusief het klimaat, werk, gezondheid, politiek,

en economie), en zal contact worden gehouden met regeringen en internationale organisaties.

Op lokaal niveau zal het geestelijk onderscheid denk ik steeds meer uitkomen op de Kerk als 'veldhospitaal', een beeld van paus Franciscus dat waarschijnlijk komt uit de klassieke roman 'I promessi sposi' (De Verloofden) van Alessandro Manzoni (zie hierover het online artikel 'The Pope and the Plague' van journalist Austen Ivereigh). In de roman, die zich afspeelt in Milaan tijdens de pest van 1630, worden de zieken in een 'lazaretto' in quarantaine geplaatst en verzorgd door kapucijner monniken. Voor paus Franciscus is heel de kerk, en elke kerk en gemeenschap, een soort 'veldhospitaal' van barmhartigheid. Van de dienst aan de daklozen op straat hier in Rome tot aan de internationale contacten wereldwijd blijft het dezelfde nabijheid en barmhartigheid van het evangelie waarmee we zonder angst en met vertrouwen de toekomst tegemoet kunnen gaan. ●

Eer aan God

door Ineke Raps en Wim Sosef

Gedwongen door de tijden kon de redactie niet met Ed Hagenaars, de voor dit nummer geïnterviewde, aan één tafel zitten. Aldus is het onderstaande een vrij letterlijke weergave van de antwoorden op de vragen die wij Ed schriftelijk gestuurd hebben.

Heb je altijd in Amsterdam gewoond?

Ik ben in Amsterdam geboren, maar heb er niet altijd gewoond. Tot mijn elfde ben ik opgegroeid in Amsterdam-Noord. Wij woonden aan de Stoombootweg en wij hoorden bij de parochie van het Allerheiligst Sacrament aan de Kometensingel. Daar heb ik mijn eerste H. Communie gedaan en ben ik gevormd.

Op mijn elfde ben ik verhuisd naar Elburg, omdat het bedrijf waar mijn vader werkte daarheen werd verplaatst. Onze parochiekerk stond 10 kilometer verderop, in Nunspeet. In de katholieke diaspora op de zeer protestantse Veluwe werd ik mij er pas echt van bewust katholiek te zijn: in Amsterdam was je geen meerderheid en geen minderheid, op de Veluwe behoorde je duidelijk tot een

kleine minderheid. Na elf jaar ben ik teruggegaan naar mijn geboortestad Amsterdam, waar ik ruim 22 jaar in Zuidoost gewoond heb. Nu woon ik al 24 jaar met Martin in Diemen.

Wanneer kwam je voor het eerst in de Nicolaas?

Na terugkeer in Amsterdam ben ik een zoektocht begonnen langs de kerken om te zien waar ik mij thuis zou voelen. Het was 1973 en in de katholieke kerk bestonden al jarenlang grote tegenstellingen tussen progressief en conservatief. De liturgische hervormingen die in de jaren '60 waren ingezet hadden tot een actiever deelname van de gelovigen geleid, maar naar mijn gevoel ook tot een verarming van de vormgeving. Ik was de Latijnse liturgie, die in de praktijk zo goed als verlo-

ren was gegaan, zeer gaan missen. Deze zoektocht viel nog niet mee, want daar waar nog vieringen in het Latijn werden gehouden vond ik de sfeer enigszins verbeterd, althans zo voelde ik dat toen. Op uitnodiging van een vriend die in de koorgroep van de Nicolaas zong kwam ik op Hemelvaartsdag 1975 voor het eerst in de Nicolaas, waar ik door de liturgie zoals die werd gevierd werd geraakt. Vooral de psalm die op die dag wordt gezongen, psalm 47, en vooral de melodie van het refrein ervan – “God voer omhoog bij gejuich als ba-zuinen” – trof mij zeer.

Sinds wanneer doe je vrijwilligerswerk in de Nicolaas?

Gelijk na mijn kennismaking met de Nicolaas heb ik mij als aspirant-koorzanger gemeld bij Jan Hopman, de priester die samen met pastor Henny Koop in 1974 met de abdijliturgie was begonnen. Na tijdens een paar koorrepetities de eerste melodieën te hebben geleerd, zong ik op zondag 15 juni 1975 mijn “eerste Mis” als lid van de koorgroep. Dat was het begin van mijn vrijwilligerswerk in de Nicolaas. Ik ben precies 25 jaar, tot juni 2000, zanger in de koorgroep geweest. Eind jaren '80, begin jaren '90,

heb ik vier seizoenen de financiën gedaan van de toenmalige Orgelkring Sint-Nicolaas die orgelconcerten op zondagmiddagen in september organiseerde. Dat hield vooral in het aanvragen van subsidies bij verschillende instanties en de verantwoording daarvan.

Na mijn koorlidmaatschap heb ik acht jaar geen vrijwilligerswerk gedaan, maar ik had wel een taak bij de bekerdienst. Die bestond eruit dat telkens twee kerkgangers assisteerden bij de communie onder de gedaante van wijn.

In 2008 ben ik op het verzoek ingegaan om bedrijfshulpverlener te worden en dit heb ik acht jaar BHV'er gedaan. Gelukkig is er nooit iets ernstigs gebeurd, het is bij één geval van flauwvallen van een kerkganger gebleven.

Ondertussen liep ik rond met de gedachte mee te willen doen met de Open Kerk, omdat ik de openstelling van de kerk belangrijk vind en de contacten met bezoekers mij aantrokken. Ik ben nu ruim zes en half jaar, sinds 2013, kerkwacht op dinsdagmiddag.

Sinds 2016 ben ik ook kerkwacht op zondag in ruil voor mijn BHV'erschap.

De beide taken die ik nu vervul vervullen een combinatie van gastvrijheid en vastberadenheid. De contacten met bezoekers geven mij voldoening, mede omdat mijn talenkennis hierbij goed van pas komt.

Wat is er in al die jaren veranderd?

Zoals ik hierboven al vertelde, was ik onmiddellijk geraakt door de abdijs-liturgie: modern en gebaseerd op de traditie, een samengaan van die traditie met de tegenwoordige tijd.

De opzet van de liturgie was dat deze een sfeer moest ademen van gebed, rust en bezinning. De muzikale zettingen moesten hierin passen en die werden gevonden in het Abdijsboek. De muziek was eenstemmig en gebaseerd op de structuur van het Gregoriaans; deze muziek leidt niet door virtuositeit de aandacht af van de tekst, maar vertolkt deze op een geconcentreerde manier. De rust ontstaat door de strakke, steeds dezelfde structuur van de viering, dus zonder allerlei verrassende nieuwe elementen, zoals themadiensten, beatmis-

sen en dergelijke. Vaste onderdelen van de Mis die geen deel zouden hebben uitgemaakt van de vroegchristelijke bijeenkomsten, maar latere toevoegingen zouden zijn, zoals (Nederlandse vertalingen van) Kyrie, Gloria, Credo, Agnus Dei, waren geen onderdeel van de vieringen. In de loop van de jaren zijn deze vaste onderdelen geleidelijk aan weer in de misvieringen teruggekeerd, wat niet altijd tot ieders genoegen was.

De vaste structuur van onze liturgie is gelukkig behouden gebleven. Wat het meest is veranderd is, is de muziek. Een paar psalmen per viering uit het abdijsboek zijn behouden, maar daarnaast is de meerstemmige muziek geïntroduceerd die wij nu al zo'n kleine twintig jaar kennen.

Ik moest daar in het begin nogal aan wennen, omdat ik het als een vreemd element in onze liturgie ervoer, maar in de loop van de tijd ben ik haar steeds meer gaan waarderen, ook omdat ik de keuze eigenlijk altijd gepast vind en de uitvoering ervan van hoge kwaliteit is. Als ik een kleine aanmerking mag maken: soms duurt de muziek net iets te lang, waardoor er een oponthoud in de Mis ontstaat. Tijden veranderen en de dingen blij-

ven niet altijd zoals ze zijn. Dit geldt gelukkig ook voor onze abdijsliturgie. Ik ervaar het als een rijkdom dat ik al 45 jaar in de Nicolaas de liturgie mag meevieren. Zo wordt de tijd geheiligd en door haar diepgang verheft zich telkens mijn hart, waaraan ook de schoonheid van onze basiliek bijdraagt.

Het NicolaasNieuws gaat veranderen: andere titel, geen "nieuws" meer. Heb je daar een mening over?

Ik kan mij wel vinden in de voorgestelde verandering en de nieuwe naam, want ik kan mij voorstellen dat de bestaande naam voor de paro-

chianen van De Papegaai de indruk kan wekken dat hun kerk er minder toe doet. Uit de inhoud blijkt wel dat dat niet het geval is, maar de nieuwe naam is neutraal voor zowel de parochianen van de Nicolaas als De Papegaai.

Daarnaast verschijnt specifiek voor de Nicolaas de tweewekelijkse Nieuwsbrief, die actuele zaken vermeldt die voor de basiliek van belang zijn.

Heb je een boodschap voor de lezers van De Pelikaan?

Bij het 125-jarig bestaan van de Nicolaas in 2012 verscheen het boek "Nicolaas. Beeld van een vitale kerkgemeenschap". In mijn bijdrage daaraan schreef ik onder andere dat ik vind dat de katholieke kerk in Amsterdam aanwezig moet zijn als wegwijzer naar de Allerhoogste en dat de Nicolaas die rol vervult. Ik wil daar aan toevoegen dat dit, in ons geseculariseerde land, uiteraard ook geldt voor de overige katholieke kerken, dus uiteraard ook onze Papegaai, alsmede de protestantse en orthodoxe kerken. Ik hoop dat zij nog vele jaren de rol van wegwijzer mogen vervullen, maar zeker ook nu in deze tijd van de coronacrisis. ●

Mijn Maria

door Henk Keune

Sinds vijftien jaar kom ik als vrijwilliger in ontwikkelingslanden. Hoofdzakelijk in Afrika. Om plaatselijke bakkers, op hun uitnodiging, te helpen bakken met lokale producten, kennis die tijdens de kolonisatie deels verloren is gegaan.

Wanneer er minder grondstoffen geïmporteerd hoeven te worden, blijft er meer geld over voor de salarissen. Dit werk ligt in het verlengde van eko-bakkerij “Het Zonnelied”, in 1980 door mijn vrouw en mij opgericht. Komende vanuit chemie en fotografie vonden we dat de aarde wat meer respect en zorg kon gebruiken. Deze bakkerij was onze manier om daar ook daadwerkelijk aan bij te dragen.

Dit keer ging de missie naar Burkina Faso, naar de hoofdstad Ouagadougou. “Wakka”, zoals de bewoners haar noemen. Ik logeerde bij Valentin, de boekhouder van de lokale bakkerij. Hij had speciaal een logeerkamer voor mij klaar gemaakt. Er lag een matras op de grond. In een hoek stonden een paar oude koffers. Verder niks. Hoewel? Ik deelde de ka-

mer met een hele dierentuin: Ik telde wel dertig verschillende soorten kruipend en vliegend gedierte. Het huis lag onder de landingsbaan van het vliegveld die ook ’s nachts volop in gebruik bleek. Maar voor mij, als witte buitenlander, was verblijven bij de lokale bevolking toch veiliger dan een hotelkamer.

Jean, Valentin’s zoon, was mijn bewaker en taxichauffeur. Hij tufte me achter op zijn brommertje vrolijk overal naar toe en fungeerde als tolk en gids. Hij liet me graag de verschillende delen van zijn stad zien. Zo ook die middag. We kwamen in een stadsdeel waar zich allemaal kleine nerinkjes bevonden van meest handwerkslieden. Onder andere van een oude, doofstomme houtsnijder. Ik rommelde wat door zijn winkeltje annex werkplaats. En zag Haar vrij-

wel onmiddellijk. Ze stond tussen een grote hoeveelheid naakte vrouwenbeelden. Ze had iets aandoenlijks en was gesneden uit een stuk hout met een mooie nerf. De snijder volgde mijn blik en glimlachte: hij had Haar met liefde gemaakt. Ik kocht het Mariabeeld.

Jean liet het beeld, naar plaatselijk gebruik, zegenen door de priester. Later in de middag stond Maria naast de matras in mijn kamer. Ze bewaakte mij en de dierentuin. De kamer voelde een stuk behaaglijker.

Op de dag van mijn vertrek pakte ik het beeld in een overhemd en stopte het in mijn handbagage. Om het risico van een verloren koffer, en dus ook van mijn geliefde beeld, vóór te zijn. Mijn twee koffers ruimbagage werden ingecheckt aan een nog rustige balie. Daarna verlieten we de hal voor een paar afscheidsbiertjes. Toen ik een paar uur later aan boord wilde gaan, nam de douane het beeld in beslag. Ik begreep totaal niet waarom. Wat ik wél begreep was dat ik dus afstand zou moeten doen van mijn geliefde- en intussen zo vertrouwde beeld. Terwijl ik nog wat met de douane argumenteerde, was daar plots

die jongen. Een jaar of twaalf, in een ietwat slobberige broek, een loshangend overhemd en op slippers. Hij keek me aan en vroeg: “Kent U meneer Keune?”. Ik was verbaasd mijn naam te horen en dat de jongen juist mij van alle blanken in de hal – het waren er vele die met Air France naar Parijs wilden- die vraag stelde. Hij zei: “Er staat een koffer achter de incheckbalie, kunt u even meekomen?” Een beetje verward liep ik achter de jongen aan. Tot mijn verbazing stond daar inderdaad één van mijn twee koffers, die ik eerder had laten inchecken. En waarvan ik redelijkerwijs had aangenomen dat die al lang, evenals (nu hopelijk) mijn andere koffer, in het vliegtuig zat. De jongen zei dat hij de koffer naar het vliegtuig zou brengen. Ik bedankte hem en ging door met piekeren hoe ik mijn beeld kon veiligstellen. Ineens kreeg ik de gegeven mogelijkheid dóór. Ik pakte onder de ogen van de douane het in beslag genomen Mariabeeld holde achter de jongen aan en werd natuurlijk door de bewaking tegengehouden.

Na een snelle uitleg ging de beveiliging de jongen achterna en haalde hem met koffer en al terug, zodat ik

het beeld in de ruimbagage kon stoppen, de jongen een fooi en daar ging Maria... Zonder beeld in mijn handbagage kon ik de douane makkelijk passeren en haalde ik het vliegtuig nog net. Terug op Schiphol kwamen beide koffers van de lopende band. Ook de tweede koffer had het gehaald. De gebeurtenis versterkte mijn band met het Mariabeeld nog meer. Zij hoorde echt bij mij.

Een paar maanden later krijg ik in de supermarkt een hartaanval. De eerste dagen op de Intensive Care word ik kunstmatig in coma gehouden. Het is me achteraf allemaal verteld. Want ik ben op dat moment ergens anders. Geen grazige weiden of tunnels met een stralend licht aan het eind. Ik verblijf in een soort kale, donkere en toch heldere ruimte en besef dat ik dood ben.

Maar ik vind mezelf nog te jong en vraag of ik terug mag. Dat kan. Op de terugweg zie ik prachtige bloemen die worden gebruikt voor mijn genezing. Ik denk nog; wat zal Trudie (mijn vrouw en homeopaat) deze methode geweldig vinden. Ik word een paar weken en vijf bypasses na mijn bezoek aan de supermarkt wak-

ker. Het eerste wat ik zie als ik mijn ogen open doe is mijn Mariabeeld.

Mijn 14-jarige kleindochter heeft Haar daar tussen de apparaten en slangetjes op de Intensive Care neergezet. Ze laat Maria over mij waken. En nu mag ik verder, zelfs zonder medicijnen! Maria Gratias! ●

Basiliek van de H. Nicolaas

Prins Hendrikkade 73, 1012 AD Amsterdam (tegenover CS).
Bank: NL 78 INGB 0002 1083 66
t.n.v. Parochie H. Nicolaas
Pastoraat:
pastoor drs. Eric Fennis
tel: 06 54 60 13 18/
efennis@bisdomhaarlem-amsterdam.nl
diaken Rob Polet, 06 27 25 67 30 /
r.polet@nicolaas-parochie.nl.
Kerksecretariaat
Open donderdag 10.00-12.00 u.
Telefonisch ma,di,wo,zat
10.00-12.00 u: 020 330 78 12
info@nicolaas-parochie.nl /
www.nicolaas-parochie.nl

HH. Petrus en Pauluskerk

Kalverstraat 58, 1012 PG Amsterdam
Pastorie: Nieuwezijds Voorburgwal 293, 1012 RL Amsterdam
020 623 18 89
Bank: NL 10 INGB 0000 3123 74
t.n.v. Parochie H. Nicolaas
o.v.v. HH. Petrus en Pauluskerk
Pastoraat: parochie-vicaris
Aad van Ruiten sss: 020 623 18 89

Colofon

De Pelikaan is het parochieblad van de Basiliek van de H. Nicolaas en de HH. Petrus en Pauluskerk.
Verschijnt vier keer per jaar.
redactie@nicolaas-parochie.nl
Redactie: Bert van den Bosch,
Eric Fennis, Ineke Raps,
Lidwine Reuser, Remco Sligting,
Wim Sosef.
Vormgeving: Diana Janssen.
Basisvormgeving: Impulsar
©2020

